

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ

Постановка проблеми. Згідно із ст. 1 Конституції, Україна визнає себе, як суверенна і незалежна, демократична, соціальна та правова держава. Незважаючи на це, демократичний режим в нашій країні функціонує не в повній мірі, багато його умов існують лише на папері. Тому, на даний момент, є актуальною тема взаємодії громадянського суспільства з державою та їх особливості в умовах демократичного політичного режиму для належного його функціонування. Адже, демократія – це політичний режим, що проявляється владі народу і здійснюється через органи державної влади, місцевого самоврядування, а також взаємодіє з ними.

Варто зазначити, що в світі не існує держави у якій демократичний режим існував би в повній мірі. У високорозвинених країнах, таких як Канада, США, Швеція, Норвегія, Німеччина, Австралія та ряд інших він лише наближений до ідеалу, проте має надзвичайно позитивний вплив на розвиток і функціонування цих держав.

Мета. Проаналізувати і визначити особливості взаємодії громадянського суспільства з державою в умовах демократичного режиму.

Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

- проаналізувати і засвоїти поняття « демократичний правовий режим» і «громадянське суспільство».
- Визначити особливі риси взаємодії громадянського суспільства і держави в умовах демократичного правового режиму.

Виклад матеріалу. У перекладі з грецької демократія означає влада народу або ж народовладдя. У другій половині ХХ ст. відбулося світове поширення цієї ідеї на формальному рівні. В сучасному світі демократія характеризує таку форму політичної організації суспільства, у якій народ реально керує державними справами. Наприклад, Авраам Лінкольн зазначав, що «демократія – це влада народу, яка здійснюється народом в інтересах народу». Вінстон Черчілль мав свій погляд на це поняття (1947): «Демократія – найгірша форма правління, але нічого кращого людство не придумало до цього часу». Даний політичний режим в державі залежить від її громадян, а саме від рівня розвитку громадянського суспільства, його сильних і слабких сторін, інформованості та лояльності.

Характеризуючи поняття « громадянське суспільство» слід зазначити, що це сукупність недержавних організацій, які представляють волю та інтереси громадян. Громадянське суспільство є важливою складовою будь-якої держави, адже чим його рівень розвитку і активності вищий, тим більше прогресує дана країна. Основними елементами цієї системи виступають політичні партії; асоціації; громадські, професійні, творчі, спортивні, конфесійні об'єднання тощо. Саме через них існує зв'язок держави і суспільства, а також проявляється демократія, адже це засвідчує участь народу в управлінні державними справами.

Особливе місце в структурі громадянського суспільства посідають політичні партії. Під цим поняттям слід розуміти добровільні політичні організації, що представляють інтереси певної соціальної групи і ставлять за мету досягнення політичної влади задля здійснення цих інтересів. Через такі об'єднання домінуюча частина неоднорідного суспільства може здійснювати управління державою. Попри це, партійна система в країнах з високим рівнем демократії повинна бути розвинена (партійний плюралізм).

Шляхом незалежних виборів, народ більшістю голосів обирає компетентних в державних справах осіб, які б могли керувати державою в його інтересах і наділяє їх певними правами і обов'язками, що чітко регламентовані з законах. Таким чином формується політична система в країні з демократичним правовим режимом.

Особливості взаємозв'язку громадянського суспільства і держави можна проаналізувати на прикладі процесів, що відбуваються в політичній системі. В ідеалі вона повинна б була працювати за принципом, який розробив Д.Істон та значно доповнив Г.Алмонд, що має назву «вхід – вихід». Суть принципу полягає в тому що поняття « вхід» (« введення») – це вплив недержавних формуваль (політичні партії, груп людей, ЗМІ) на політичну сферу держави у формі вимог і підтримки.

У середині цієї системи існує таке явище, як «конверсія» або ж «перетворення» - це сукупність засобів, що допомагають перетворити вимоги навколишнього середовища в реальні рішення та дії. В такий спосіб забезпечується вирішення політичних, економічних, соціальних і культурних проблем громадянського суспільства.

Щодо третього елементу цієї теорії «виходу» слід зауважити, що його функція реалізується через державні органи виконавчої, законодавчої та судової влади, а сама його суть полягає у виконанні прийнятих політичних рішень, які є оформленими відповідно до процедури та загальнообов'язковими для виконання. Вони повинні відповідати вимогам і підтримці, що озвучувались на «вході».

Існує ще один зв'язок за даною теорією, а саме «зворотній зв'язок». Він спрямований на підтримку рівновагіполітичної системи, а саме: це її впливна навколишнє середовище з метою формування на «вході» певних вимог і забезпечення підтримки. Ефективність цього механізму залежить від того, наскільки влада здатна своєчасно і адекватно реагувати на вимоги навколишнього середовища.

Висновки. Проаналізувавши теорію Д. Істона та Г. Алмонда можна переконатись в існуванні взаємозв'язку громадянського суспільства і держави в її політичній системі. В умовах демократичного політичного режиму цей зв'язок повинен існувати з урахуванням основних прав і свобод людини, активній громадській позиції, що сприймається відповідними органами державної влади, швидким реагуванням цих органів на вимоги і пропозиції населення, запровадженням дій, щодо задоволення суспільних інтересів домінуючої частини.

Розвиток і належне функціонування будь-якої держави залежить від якості взаємозв'язку держави і громадського суспільства. Державні організації повинні належним чином реагувати на вимоги громадян країни і вживати заходів для їх виконання та задоволення, адже усі процеси в країні повинні здійснюватись на користь, та в інтересах народу цієї ж держави. У свою чергу громадяни, повинні дотримуватись законів і правил, що встановлює держава на основі цих же пропозицій, що підтримала більшість населення. Таким чином буде забезпечуватись даний взаємозв'язок з урахуванням демократичного правового режиму.

Список використаних джерел

1. Ковальчук С. В. Про правові основи громадянського суспільства та його взаємодії з органами публічної влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 4. № 865 (14). С. 90–97.
2. Основні теорії політичних систем. *Навчальні матеріали онлайн*. URL: https://pidru4niki.com/1699092355247/politologiya/osnovni_teorii_politichnih_sistem (дата звернення: 04.04.2021р.)
3. Степаненко В. П. Громадянське суспільство: дискурси і практики. Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. 450 с.
4. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2005. 576 с.